

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI**

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

**«ICHKI KASALLIKLARNI DIAGNOSTIKASI
VA DAVOLASHNING DOLZARB MUAMMOLARI»
XALQARO ILMYIY-AMALIY ANJUMANI
TEZISLAR TO'PLAMI**

2022 yil 17 may

**СБОРНИК ТЕЗИСОВ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДИАГНОСТИКИ
И ЛЕЧЕНИЯ ЗАБОЛЕВАНИЙ
ВНУТРЕННИХ ОРГАНОВ»**

17 мая 2022 г.

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI**

**«ICHKI KASALLIKLARNI DIAGNOSTIKASI
VA DAVOLASHNING DOLZARB MUAMMOLARI»
XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI
TEZISLAR TO‘PLAMI
17 MAY 2022 YIL, TOSHKENT**

**СБОРНИК ТЕЗИСОВ
МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ «АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ДИАГНОСТИКИ
И ЛЕЧЕНИЯ ЗАБОЛЕВАНИЙ ВНУТРЕННИХ ОРГАНОВ»
17 МАЯ 2022 ГОДА, ТАШКЕНТ**

ICHKI KASALLIKLAR DIAGNOSTIKASI VA DAVOLASHNING DOLZARB MUAMMOLARI:
Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani tezislari to'plami (Toshkent, 2022 yil 17 may) / Bosh muharrir
Shadmanov A.K. – Toshkent: TTA, 2022.

Toshkent tibbiyot akademiyasida bo'lib o'tgan «Ichki kasalliklar diagnostikasi va davolashning dolzarb muammolari» xalqaro ilmiy-amaliy anjumanida taqdim etilgan tezislari ushbu to'plamdan o'rin olgan. To'plamning asosiy qismi ichki kasalliklarning dolzarb muammolarini aks ettiradi: ichki a'zolar kasalliklarini erta tashxislash, davolash va oldini olishning samarali usullarini ishlab chiqish va tadbiriq etishga bag'ishlangan.

Taqdim etilgan ilmiy natijalar terapiya yo'nalishining barcha mutaxassislari uchun ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Bosh muharrir

SHADMANOV Alisher Kayumovich
tibbiyot fanlari doktori, professor

Bosh muharrir o'rinbosari

XAMRAYEV Abror Asrorovich
tibbiyot fanlari doktori, professor

Muharrirlar jamoasi

Kamilova Umida Kabirovna
Axmedov Xalmurod Sadullayevich
Shagzatova Barno Xabibullayevna
Axmedova Nigora Akbarovna
Kasimova Masuda Burxanovna
Jabborov Azim Ataxanovich

Подписано в печать 12.05.2022. Формат 60×84^{1/8}. Печать офсетная.
Усл. п.л. 19. Тираж 50. Заказ № 265.

Дизайн и печать ООО «Niso Poligraf». Ташкентский вилоят, Урта Чирчикский туман,
ССГ «Ок-Ота», махалля Машъал, улица Марказий, дом 1.

shkalasi yordamida ishemik insult o'tkir davrida tekshirilganda bemorlarning 14 tasida (38,8%) holati qoniqarli, 7 tasida (19,4%) o'choqli nevrologik tanqislik yengil darajada, 11 tasida (30,5%) o'choqli nevrologik tanqislik o'rta darajada, 3 tasida (8,3%) o'choqli nevrologik tanqislik juda og'ir darajada, 1 tasida (5,5%) koma holati aniqlandi.

Xulosa. Qandli diabetning 2-tipi fonida rivojlangan ishemik insultga chalingan bemorlar kasallikning o'tkir davrida tekshirilganda qandli diabeti bo'lmagan hamda ishemik insult rivojlangan bemorlarga qaraganda o'choqli nevrologik tanqislik yuqori ekanligi hamda invalizatsiya darajasi balandligi aniqlandi.

KLINIK SHAROITLARDAGI GLUTATION DORI VOSITASINING ANTIOKSIDANT SAMARASINI SURUNKALI BUYRAK KASALLIGI BOR BEMORLARDAGI SAMARASINI O'RGANISH

M.T. ISLOMOVA

Toshkent tibbiyot akademiyasi, Toshkent, O'zbekiston

Tadqiqot maqsadi. Ushbu tadqiqotning maqsadi diabetik etiologiyali surunkali buyrak kasalligi III bosqich bo'lgan bemorlarda «Glutation» preparatining samaradorligini qiyosiy jihatdan o'rganishdan iborat bo'ladi.

Tadqiqot materiallari. Tadqiqotga Toshkent tibbiyot akademiyasi 3-klinikasining nefrologiya bo'limida davolanayotgan diabetik etiologiyali nefropatiyalar natijasida SBK bo'lgan 12 nafar bemor ishtirok etadi, keyinchalik statsionar kuzatuvda bo'ladi. Barcha bemorlar ikki guruhga bo'lingan. Diabetik etiologiyaning III bosqichidagi SBK bilan og'rikan 15 nafar bemordan iborat birinchi guruh an'anaviy terapiyani oldi, ikkinchi guruh diabetik etiologiyaning III bosqichidagi SBK bilan og'rikan 15 nafar bemordan iborat bo'lgan ikkinchi guruh an'anaviy terapiya va 200,0 da eritilgan glutation oldi. ml 0, 9% fiziologik natriy xlorid eritmasi tomir ichiga, asta-sekin infuzion, kuniga 1 ampuladan (600 mg kamayadi glutation) yuborildi.

Tadqiqot natijalari. Birinchi kuni-mochevina – $15,1 \pm 2,3$, Kreatinin – $200 \pm 4,8$. O'ninchi kuni-Kreatinin – $189 \pm 3,9$ $p < 0,001$, mochevina $13,2 \pm 0,12$. $p < 0,01$, SKF = 51 Bunda ko'ptokchalar filtratsiya tezligi glyutation preparatini qabul qilgan guruh bemorlarda sezilarli oshib, qon zardobidagi mochevina va kreatinin ko'rsatkichi esa sezilarli darajada kamayishiga erishdik Bizning bayonotimiz to'g'riligini tasdiqlash uchun bemorlarning katta guruhi bilan uzoqroq tadqiqotlar talab etiladi.

Xulosalar. «Glutation» preparati antioksidant va detoksifikatsiya qiluvchi xususiyatlarga ega, samaradorligi bo'yicha boshqa antioksidant preparatlardan kam emas, shuningdek, bemorlar tomonidan yaxshi o'zlashtiriladi. Hech qanday salbiy reaksiyalar kuzatilmadi.

Antioksidant glutation oylik davolash kursi davomida mochevina va kreatinin darajasining sezilarli darajada pasayishiga olib keldi.

REVMATOIDLI ARTRIT BILAN KASALLANGAN BEMORLARNING JINSI VA NOGIRONLIK DARAJASIDAN KELIB CHIQQAN HOLDA HAYOT SIFATINI BAHOLASH

JAMOLOV A.SH., KASIMOVA M.B.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, Toshkent, O'zbekiston

Maqsad. RA bilan kasallangan bemorlarning jinsi va nogironlik darajasidan kelib chiqqan holda hayot sifatini baholash.

Tadqiqot obyekti va predmeti. Tadqiqot Toshkent Tibbiyot Akademiyasi ko'p tarmoqli klinikasining revmatologiya va kardiorevmatologiya bo'limlarida statsionar shaoitda davolanayotgan RA bilan kasallangan 20 nafar ($60,5 \pm 12,6$ o'rtacha yosh, 12 ta ayol va 8 ta erkak), barcha bemorlar 18 yoshdan katta va RA diagnozi to'la tasdiqlangan (Amerika revmatologlari asotsatsiyasi kriteriyalari, 2010 yil). Bo'g'im sindromi aktivligini baholash uchun DAS28 indeksidan foydalanildi. Bemorlar hayot sifatini baholash uchun SF36 so'rovnomasidan foydalanildi.

Natijalar va munozara. Bemorlarda mehnatga layoqatsizligi o'rganilganda ularning 55% foizi

nogironligi aniqlandi. Shularda III guruh nogironlari 25% ni, II guruh nogironlari 30% ni tashkil etdi.

RA bilan kasallanishning o'rtacha davomiyligi $9,6 \pm 8,2$ yilni tashkil etdi. RA bilan kasallanish davomiyligi 1 yildan oshmagan bemorlar soni 4 ta (20%), 1 yildan 10 yilgacha bo'lgan bemorlar soni 4 ta (20%), 10 yil va undan ko'p vaqtdan beri kasallangan bemorlar soni 12 ta (60%) ni tashkil qildi. Umumiy guruhda RA aktivligi indeksi DAS28 bo'yicha $6,05 \pm 1,18$ ni tashkil qildi. Rentgenologik tekshiruvlarda kasallikning I bosqichi 15% da, II bosqich 20% da, III bosqichi 45% da va IV bosqich 20% bemorlarda aniqlandi. Hayot sifati ko'rsatichlari emotsional holatning mehnatga yoki kunlik ishlarni bajarishga halaqit berish holati erkaklarda ayollarga nisbatan yuqoriroq ($36,3 \pm 12,5$ va $64,5 \pm 35,9$), va

jismoniy faoliyat o'lchovi bo'yicha esa ($34,8 \pm 4,1$ va $43,2 \pm 12,2$, $p < 0,05$) ni tashkil qildi. Qolgan ko'rsatkichlarda tafovut aniqlanmadi ($p < 0,05$).

Nogironlik darajasi oshib borishi bilan bemorlarda jismoniy holat ko'rsatkichlari tushib bordi (III guruh nogironlarida $47,0 \pm 11,6$ va $51,0 \pm 13,5$. II guruh nogironlarida $34,7 \pm 3,2$ va $38,2 \pm 6,6$. $P < 0,05$). RA bilan kasallangan II guruh nogironligi bo'lgan bemorlarda ijtimoiy faoliyat va ruhiy salomatlik

o'lchovlari bo'yicha eng past hayot sifati ko'rsatkichlari qayt etildi.

Xulosa. RA bilan kasallangan bemorlar hayot sifatiga jins va nogironlik darajasiga bog'liq. Erkak bemorlarda hissiy va jismoniy buzulishlar ayol bemorlarga nisbatan yaqqol namoyon bo'ladi. Nogironlik darajasi ortishi bilan hayot sifati jismoniy va ijtimoiy sohalarda tushib boradi. Bunday bemorlar psixologik yordamga muhtojdirlar.

REVMATOID ARTRITDA BAZIS TERAPIYA SIFATIDA LEFLUNOMIDNING BO'G'IM ZARARLANISHIGA TA'SIRI

MANSUROVA N.N., MATCHNOV S.X.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, Toshkent, O'zbekiston

Tadqiqotning maqsadi. Revmatoid artritda bazis terapiya sifatida leflunomidning bo'g'im destruksiyasiga ta'sirini baholash

Tadqiqot materiali va metodi. Tadqiqotga Toshkent tibbiyot akademiyasi ko'p tarmoqli klinikasining revmatologiya va kardiorevmatologiya bo'limlarida stasionar sharoitda davolangan hamda artrologik ixtisoslashgan ambulator davolash kursi bo'limlaridagi kuzatilgan 40 nafar RA bilan xastalangan bemorlar kiritildi. Shularning 32 nafarini ayol (80%) va 8 nafarini erkak (20%) bemorlar tashkil etdi. Kuzatuvdagi bemorlarga 3 kun 100 mg/sutkada, keyinchalik 20 mg/sutkada leflunomid berildi. Nojo'ya ta'sirlar kuzatilganda dori miqdori 10 mg/sutka gacha tushirildi. Bemorlar DAS-28 (Og'riqan

bo'g'imlar soni, Shishgan bo'g'imlar soni, Vizual og'riq shkalasi, ECHT) va rentgenologik bosqichlarga ko'ra baholandi. Davolash natijalari 6 oydan keyin solishtirib ko'rildi.

Natijalar va munozara. 6 oylik davolash kursidan so'ng shishgan bo'g'imlar soni 10,9 dan 7,5 gacha; og'riqan bo'g'imlar soni 12,3 dan 8,9 gacha; vizual og'riq shkalasi bo'yicha og'riq intensivligi 64,1 dan 39,3 gacha; ECHT – 37,04 dan 23,6 mm/soat gacha kamaydi. Rentgenologik bosqich bo'yicha bo'g'im destruksiyasini avj olish holatlari kuzatilmadi.

Xulosa. Tadqiqot natijasida RA li bemorlarda bo'g'im destruksiyasini kamaytirishda yallig'lanishga qarshi bazis terapiya sifatida leflunomid qo'llanishi ijobiy natija beradi degan xulosaga kelindi.

REVMATOID ARTRIT VA UNGA INFEKSION AGENTLARNING TA'SIRI

MATCHANOV S.X., ABDURAZZAKOVA D.S., XUDOYNAZAROV A.A.

Toshkent tibbiyot akademiyasi, Toshkent, O'zbekiston

Maqsad. Revmatoid artrit (RA) bilan og'riqan bemorlarda bakterial infeksiyalar ta'sirining xususiyatlarini o'rganish, laboratoriya parametrlarining dinamikasini baholash.

Material va usullar. Biz RA bilan kasallangan hamda komorbid infeksiya (KI) bilan assotsirlangan 40 nafar bemorlarni infeksiya sanatsiyasidan oldin va keyin tekshirdik. Floraning antibiotiklarga sezgiriligini aniqlash uchun bakteriologik tadqiqot disk-diffuziya usuli orqali o'tkazildi, shuningdek gemogramma, qon zardobidagi fibrinogen, revmatoid omil, aylanib yuruvchi immun komplekslari, C- reaktiv oqsil aniqlandi. Ayrim bemorlarda qon zardobidagi interleykin (IL)-1(3, IL-6 va neopterin) miqdori immunoferment taxlili yordamida baholandi.

Natijalar. 23 (57,5%) bemorda KI ning tipik klinik ko'rinishlari kuzatildi, isitma qayd etildi. 11 (27,5%)

bemorda leykotsitoz kuzatildi. Yallig'lanishga qarshi bazis terapiya qo'llashdan oldin infeksiya o'choqlarini sanatsiya qilish qator laborator ko'rsatkichlar: trombositlar, fibrinogen, interleykinlar, aylanib yuruvchi immun kompleks va neopterin darajasi ishonarli tarzda pasayganligi kuzatildi ($p < 0,05$).

Xulosa. KI bo'lgan RA li bemorlarda klinika ko'pincha asimptomatik bo'lib, deyarli RA faolligi yuqori bo'lgan bemorlarda kuzatiladi va endotelial disfunktsiya, aterotromboz rivojlanishiga olib keladi hamda bunday bemorlarning umr davomiyligiga salbiy ta'sir ko'rsatadigan buzilishlarni keltirib chiqarishi, ularning hayot sifatini yomonlashishiga olib kelishi mumkin, shuning uchun RA bilan og'riqan bemorlarni o'z vaqtida aniqlash va ayniqsa infeksiya o'choqlarini sanatsiya qilish davoning yetarli darajada ekanligini ta'minlaydi.

QANDLI DIABETNING 2-TIPI FONIDA RIVOJLANGAN ISHEMIK INSULTDA NIHSS SHKALASI YORDAMIDA O'CHOQLI NEVROLOGIK TANQISLIKNI BAHOLASH Ishanxodjayeva G.T., Sayitov S.H.	18
KLINIK SHAROITLARDA GLUTATION DORI VOSITASINING ANTIOKSIDANT SAMARASINI SURUNKALI BUYRAK KASALLIGI BOR BEMORLARDA SAMARASINI O'RGANISH M.T. Islomova	19
REVMATOIDLI ARTRIT BILAN KASALLANGAN BEMORLARNING JINSI VA NOGIRONLIK DARAJASIDAN KELIB CHIQQAN HOLDA HAYOT SIFATINI BAHOLASH Jamolov A.Sh., Kasimova M.B.	19
REVMATOID ARTRITDA BAZIS TERAPIYA SIFATIDA LEFLUNOMIDNING BO'G'IM ZARARLANISHIGA TA'SIRI Mansurova N.N., Matchnov S.X.	20
REVMATOID ARTRIT VA UNGA INFEKSION AGENTLARNING TA'SIRI Matchanov S.X., Abdurazzakova D.S., Xudoynazarov A.A.	20
PSORIATIK ARTRIT JIGAR NOALKOGOL GEPATUZ KASALLIGI BILAN BIRGA KELGANDA BEMORLARDA SITOKINLARNING AHAMIYATI Miraxmedova X.T., Muxsimova N.R.	21
ANKILOZOVCHI SPONDILITI BO'LGAN BEMORLARDA UVEITNI DAVOLASHDA O'NO-a INGIBITORLARINING SAMARADORLIGI Muhammadiyeva S.M., Nabieva D.A., Kengesboeva M.S.	21
YANGI KORONAVIRUS INFEKSIYASI COVID-19 GA CHALINGAN OG'IR BEMORLARNI DAVOLASHDA NOINVAZIV O'PKA VENTILYATSIYASINING EFFEKTSIZLIGI SABABLARI Sabirov Dj.M., Boltayev E.B.	22
MIGREN KASALLIGIDA UYQU BUZILISH STRUKTURASI VA SIFATINI ANIQLASH Saidvaliyev F.S., Subxanova A.X.	23
REVMATOID ARTRITLI BEMORLARDA BUYRAK ZARARLANISHINI ERTA TASHXISLASH USULLARI Shodikulova G.Z., Qahhorova Sh.T.	23
REAKTIV ARTRIT BILAN CHALINGAN BEMORLARDA TUZILMAVIY BUZILISHLARNING O'ZIGA XOSLIGI Xalmetova F.I., Axmedov X.S.	24
SAMARKAND VILOYATIDA JIGAR NOALKOGOL YOG' XASTALIGINING KLINIK-LABORATOR KECISHINI O'RGANISH Xasanov O.G., Aripov Sh.M.	24
METABOLIK SINDROMLI BEMORLARDA JIGARNING KLINIK VA FUNKTSIONAL HOLATIGA METFORMINNING TA'SIRI Zufarov P.S., Akbarova D.S., Musaeva L.J., Abdusamatova D.Z., Aripdjanova Sh.S., Abdumajidova N.X.	25
ВОПРОСЫ РАННЕЙ ДИАГНОСТИКИ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ ПАТОЛОГИИ У ГОРНОРАБОЧИХ Абдиева Ю.А. Агзамова Г.С.	25
ПОКАЗАТЕЛИ СИНДРОМА АНЕМИИ И СКОРОСТЬ КЛУБОЧКОВОЙ ФИЛЬТРАЦИИ ПРИ НЕКОТОРЫХ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТЫХ ЗАБОЛЕВАНИЯХ И ПОДАГРЫ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ УРОВНЯ МОЧЕВОЙ КИСЛОТЫ Абдуллаев А.К.	26
ОЦЕНКА КОМОРБИДНОГО ФОНА У ПАЦИЕНТОВ С РЕВМАТОИДНЫМ АРТРИТОМ Абдуллаев А.Х., Аляви Б.А., Алиахунова М.Ю., Раимкулова Н.Р., Нишанова Н.И., Утемуратов Б.Б.	27
КАЧЕСТВО ЖИЗНИ ПАЦИЕНТОВ С ДИАГНОСТИРОВАННЫМ РЕВМАТОИДНЫМ АРТРИТОМ Абдуразакова Д.С., Матчанов С.Х., Ахмедова Н.А., Алиева К.К.	28
УРОВЕНЬ БИОМАРКЕРА РЕМОДЕЛИРОВАНИЯ КОСТИ- СТХ-II У БОЛЬНЫХ АНКИЛОЗИРУЮЩИМ СПОНДИЛОАРТРИТОМ ПЕРЕНЕСШИХ COVID-19 Абдурахманова Н.М., Ахмедов Х.С.	28
НАРУШЕНИЯ ЛИПИДНОГО ПРОФИЛЯ У БОЛЬНЫХ С НЕАЛКОГОЛЬНОЙ ЖИРОВОЙ БОЛЕЗНЬЮ ПЕЧЕНИ Абылбай А.Е., Косанова А.К., Акимжан С.Ж., Бозтай Балнур, Естибай А.Д., Сарыбасова А.С., Усерова Г.Н., Шерияздан Ж.С.	29
НАРУШЕНИЯ ЛИПИДНОГО ПРОФИЛЯ У БОЛЬНЫХ С НЕАЛКОГОЛЬНОЙ ЖИРОВОЙ БОЛЕЗНЬЮ ПЕЧЕНИ Абылбай А.Е., Косанова А.К., Акимжан С.Ж., Бозтай Балнур, Естибай А.Д., Сарыбасова А.С., Усерова Г.Н., Шерияздан Ж.С.	29
ОСОБЕННОСТИ КЛИНИЧЕСКОГО ТЕЧЕНИЯ СИЛИКОЗА Агзамова Г.С., Ибрагимова Н.У., Бозоров А.А.	30
РЕАБИЛИТАЦИЯ ПАЦИЕНТОВ: ИЗМЕНЕНИЕ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ В ПРОЦЕССЕ ВОССТАНОВИТЕЛЬНОГО ЛЕЧЕНИЯ ПОСТМАСТЭКТОМИЧЕСКОГО СИНДРОМА Агранович Н.В., Сиволапова М.С., Мусхаджиева Р.М., Нартокова А.С., ² Сиволапов А.Г., ¹ Гулиева Л.А.	31
ОЦЕНКА ВЕГЕТО-СОМАТИЧЕСКИХ НАРУШЕНИЙ ПОСЛЕ ПРИМЕНЕНИЯ ПРЕФОРМИРОВАННЫХ ФИЗИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ В КОМПЛЕКСНОЙ ТЕРАПИИ ПАЦИЕНТОВ С РЕЗИДУАЛЬНЫМ БРУЦЕЛЛЕЗОМ С ПОРАЖЕНИЕМ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА Агранович Н.В., Мусхаджиева Р.М., Сиволапова М.С.	32
НЕВРОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ COVID-19 У ДЕТЕЙ Агранович О.В., Астахова Е.Д.	33
ОСТЕОАРТРИТЛИ БЕМОРЛАРДА ЖИГАР ФУНКЦИОНАЛ ҲОЛАТИНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ Алиахунова М.Ю.	33
МЕДИАТОРЫ ВОСПАЛЕНИЯ У БОЛЬНЫХ ОСТЕОАРТРИТОМ С АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИЕЙ Алиахунова М.Ю.	34